

CONSTANTIN PREDA LA 60 DE ANI

Și istoricul Constantin Preda face parte din numeroasa intelectualitate ce s-a ridicat din rindul țărănimii române în anii de după Eliberare. Drumul său de afirmare în viață poartă pecetea trăsăturilor epocii și ale generației din care face parte.

Născut la 1 noiembrie 1925, într-o familie de țărani, la Morunești, comuna Morunglav, jud. Olt, a învățat la școala primară din sat. Părinții l-au îndrumat apoi să urmeze cursurile secundare la Râmnicu-Vilcea (1938—1946). Și-a încheiat studiile frecventând cursurile universitare la București în 1947—1951.

La 1 iulie 1951, tânărul absolvent al Facultății de istorie a Universității din București a fost numit ca preparator la Muzeul național de anticități, după ce participase ca student-practicant la săpături pe șantierul arheologic de la Verbicioara (Dolj) și Histria (1950), sub conducerea profesorilor Dumitru Berciu și Em. Condurachi. S-a încadrat astfel, de la început, în vastul program de cercetări arheologice inițiat în 1949, sub auspiciile Academiei R. P. Române, în vederea asigurării bazei documentare arheologice necesare pentru elaborarea tratatului de istorie a României, al cărui prim volum, de la paleolitic la secolul al X-lea e.n., avea să apară în 1960. În 1953 este numit asistent, iar în 1956, odată cu transformarea Muzeului național de anticități în Institut de arheologie, va fi atestat cercetător științific.

În acești ani de început ai carierei sale a participat la săpături ca membru în colectiv pe șantierul arheologic de la Verbicioara, în 1951 (în punctele: Verbicioara, Sălcuța și Baia de Fier), de la Histria în 1951 —

— 1954 la cetate și în punctele Sinoe (1952) și Tariverde (1955), la Sincăreni, Izvoru și Gogoșari în 1954 și la Giurgiu în 1955. Investigațiile făcute în teren în medii arheologice felurite, cu culturi materiale din diferite epoci, de multe ori stratificate, începînd cu neoliticul și pînă în feudalismul tîrziu, alături de profesori și cercetători tineri, au contribuit la formarea sa ca arheolog.

Din 1956 își dezvăluie opțiunea, fixîndu-se, în cercetarea sa arheologică, asupra uneia din marile perioade ale istoriei țării noastre — antichitatea. Săpăturile ce le va efectua de acum înainte se vor plasa îndeosebi în obiective situate cronologic între veacurile VI — IV î.e.n. și IV — VI e.n. Din 1956 întreprinde săpături, ca membru în colective restrînse sau ca responsabil, la Spanțov, în continuare, unde se și fixează în cercetarea necropolei din veacul IV e.n. (1956, 1959 și 1962), la Tariverde în așezarea greco-băștinașă din secolele VI — V î.c.n. (1956, 1958), în așezarea getică din secolul V î.e.n. de la Alexandria (jud. Teleorman) (1956 — 1958), la Satu Nou (jud. Constanța) în necropola getică din secolele V — IV î.e.n. (1958), în marea așezare getică de la Popești (jud. Giurgiu) (1957), într-o necropolă din secolul IV e.n. la Olteni (jud. Teleorman) (1958 și 1961) și la Izvoru (jud. Giurgiu) în necropolele din veacurile IV și VIII — IX e.n. (1963 — 1964).

Odată cu încredințarea responsabilității importantului șantier arheologic de la Mangalia (Callatis) în 1959, începe să-și concentreze eforturile, mai ales după 1964, la cercetarea vestigiilor orașului antic și în special asupra teritoriului necropolei callatiene din epoca romano-bizantină, unde desfășoară ample săpături pînă în 1978, rezumîndu-se în Muntenia la ude singur șantier, cel de la Sprincenata (jud. Olt), unde întreprinde cercetări din 1976 pînă în 1982 inclusiv, într-o *dava* getică din secolele II — I î.e.n.

Păstrînd responsabilitatea șantierului arheologic Mangalia, deschide în 1980, un nou șantier, la Pleașov (jud. Teleorman).

Strădaniile depuse ca arheolog în teren și la masa de lucru s-au concretizat într-un mare număr de rapoarte de săpături și studii publicate sub propria semnătură sau în colaborare în revistele de specialitate ale institutului. Din 1956 personalitatea sa începe să se definească și ca numismat, ceea ce se explică prin faptul că încă de la începutul activității sale (1951) a lucrat la Sectorul numismatic, unde și-a continuat munca vreme de trei decenii alături de Bucur Mitrea, ca discipol și apropiat colaborator. Începuturile cercetării sale numismatice trebuie corelate cu participarea la șantierul Histria, cînd, în 1953, într-o primă recenzie asupra unei lucrări monumentale privind monedele din orașele grecești nord-pontice, se manifestă ca autentic cercetător. Prin activitatea de cercetare numismatică depusă a reușit să realizeze pînă în 1965 un număr de lucrări aproape egal cu cele arheologice, privind monetăria geto-dacă, greacă și romană, abordînd și unele aspecte ale sistemului ponderal al cetățîilor grecești din Pontul Stîng.

În 1963 publică și prima sa carte, o mică lucrare sintetică asupra orașului antic Callatis. Activitatea rodnică depusă i-a adus promovarea în 1965 în funcția de cercetător principal. Era momentul în care monografia privind necropolele din veacul al IV-lea e.n. din Muntenia, al cărui coautor este, era deja pregătită pentru tipar, ca și studiul amplu privind zidul de apărare din epoca elenistică de la Histria, lucrări ce aveau să apară în același an, 1966, urmate la scurt interval de o nouă sinteză, de astă dată despre moneda antică în România (1969).

Urmează alți ani de intensă și laborioasă activitate pe ogorul cercetării istorice, atît în institut cît și pe teren, ani în care Constantin Preda avea

să cunoască alte împliniri și satisfacții morale în urma recunoașterii meritelor sale ca urmare a activității depuse.

În anul 1968 primește Premiul „Vasile I'ârvan” al Academiei Republicii Socialiste România pentru monografia arheologică „Necropole din secolul al IV-lea e.n. în Muntenia”, în calitate de coautor. Este trimis la specializare la München și Frankfurt am Main în 1968 — 1970. În anul următor își va susține și teza de doctorat cu titlul „Monedele geto-dacilor”. la Universitatea din București, avind drept conducător științific pe prof. Em. Condurachi. În 1971 i se conferă titlul de doctor în istorie. Începind din 1970 ține periodic ca invitat cursuri de specialitate și generale la Facultatea de istorie și filozofie din București, împletind astfel activitatea didactică cu cea de cercetare.

În 1973 apare, ca urmare a dezvoltării tezei sale de doctorat lucrarea monumentală de sinteză asupra monetăriei geto-dace, „Monedele geto-dacilor”, pentru care i se va decerna de către Academia Republicii Socialiste România, în 1975, pentru a doua oară, Premiul „Vasile Pârvan”, volum ce a reprezentat o incununare a eforturilor susținute depuse timp de două decenii în acest domeniu. Apariție ce a coincis, și nu întâmplător, cu ieșirea de sub teacă a încă unei monografii numismatice, realizată de astă dată în colaborare, anume a volumului „Histria III. Descoperirile monetare 1914—1970”, în care tratează despre monedele grecești și macedonene, în total 1007 piese, găsite la Histria, din care 763 ale acestui oraș, relevind reflectarea unor evenimente istorice în circulația monetară. În 1979 este promovat în postul de cercetător principal II.

În 1980 se înfățișează cu o altă monografie, de astă dată arheologică, cea asupra necropolei romane tirzii (secolele IV — VI e.n.) a orașului Callatis, lucrare a cărei realizare a necesitat în prealabil zece campanii de săpături, în 1963 — 1975, investigațiile organizate începind în 1959.

Constantin Preda a adus, prin ceea ce a realizat până acum, contribuții de seamă la istoria patriei ce se înscriu într-un larg evantai arheologic, din secolul VI î.e.n. și până în secolul XIII e. n., cu specială aplecare asupra istoriei și civilizației geto-dace și perioadei romane tirzii, până la căderea limes-ului dunărean de la începutul veacului al VII-lea e.n. Dintre cele amintim aportul însemnat privind istoria monetăriei geto-dace în nordul Dunării în strînsă legătură cu sudul dunărean traco-getic, mai întii sub aspectul de tip greco-macedonean (secolele III — II î.e.n.), cu cele două perioade principale, prima, de coloratură celtică și traco-dacică sud-dunăreană, a doua, tip dacică, caracterizată prin deplasarea centrelor de emisiune monetară (în care apar noi tipuri monetare) în regiunile centrale geto-dace intra- și extracarpatiche, pusă în legătură cu tendința triburilor și mai apoi a uniunilor de triburi geto-dace spre grupare și unificare, pe fundalul dezvoltării social-economice. Constatînd că în preajma domniei lui Burebista are loc înlocuirea monetăriei geto-dace de tip greco-macedonean cu monetăria geto-dacă de tip roman republican, în urma modificării condițiilor istorice și ca urmare a pătrunderii denarului republican roman, Constantin Preda apreciază că denarul a fost moneda unică acceptată în circulație, corespunzătoare puterii politice statale centralizate la geto-daci.

În cadrul creșterii spectaculoase social-economice a societății geto-dace nord- și sud-dunărene, a subliniat încă demult și apariția timpurie la geto-daci a olăriei cenușii lucrata la roată, pe baza descoperirilor arheologice de la Alexandria, încă în secolele VI — V î.e.n.

În atenția sa au stat și monedele grecești de la Histria, Callatis, Tomis și Olbia, sau ale altor centre grecești sau macedonene, urmărind pe această

cale relațiile de schimb cu băștinașii, la care se adaugă și studii privind sistemul ponderal al orașelor grecești dobrogene.

În afară de aceste documente numismatice și metrologice, Constantin Preda a publicat cu migală o mulțime de tezaur de monede romane republicane și imperiale, grecești coloniale și bizantine. Parte din ele au putut fi puse, prin semnificația lor, în directă legătură cu evenimente politico-militare, ce au survenit în spațiul carpato-danubian, în nordul Dunării și în Dobrogea. În studiile de sinteză despre monedele romane tirzii și bizantine descoperite în țara noastră argumentează continuitatea autohtonă pe baza vestigiilor numismatice. Uneori tezaurul sau monedele din descoperiri izolate cercetate depășesc secolul al XIII-lea, reținându-i atenția și descoperiri monetare din vremea feudalismului dezvoltat și tirziu, aflate de asemenea în cuprinsul României.

Observarea atentă a vestigiilor arheologice se constată și în activitatea arheologică din teren. În studiul despre zidul de incintă din epoca elenistică de la Histria, de pildă, care angajează de fapt aproape întreaga succesiune stratigrafică din frământata istorie a orașului (de la începutul secolului IV î.e.n. până la începutul veacului al VII-lea al e.n., când locuirea cetății încetează), a reușit să deslușească, în ciuda situației obiective complicate, liniile mari ale evoluției incintei și ale succesiunii locuire-necropolă, prin utilizarea documentului numismatic în strinsă conexiune cu contextul arheologic dat. Folosirea combinată a argumentelor amintite s-a vădit de altfel și în cursul cercetărilor de la Histria, din cetate, ceea ce l-a dus la relevarea urmelor sporadice de viațuire din veacurile XII — XIII e.n., ca și la Sincrăieni (jud. Harghita), cu locuiri din aceeași vreme, a secolelor XII — XIII e.n.

Între obiectivele arheologice cercetate prin săpături ani în șir de către Constantin Preda se situează în prim plan, după cum am amintit, necropolele. Cercetările de la Mangalia (Callatis), din marea necropolă a orașului antic, au scos la lumină morminte, unele cu inventar bogat, din perioada greacă a secolelor IV — III î.e.n., însă și de mai tirziu, precum și din epoca romană imperială. Aici, atenția sa a trebuit să se îndrepte asupra necropolei romano-bizantine din secolele IV — VI e.n., din care a dezvelit 400 de morminte. Cercetarea întreprinsă a dus la concluzii prețioase (deși din motive obiective nu s-a explorat decât o parte din teritoriul necropolei) privind populația orașului sub aspect demografic, al stării sociale și compoziției etnice, cât și asupra caracterului ei creștin, Constantin Preda consemnând cu justețe că elementele „barbare” nu au reușit, prin prezența lor, să modifice structura etnică a populației orașului din veacurile IV — VI e.n. (întrezărind și o locuire la începutul secolului VII e.n.). Într-o altă monografie, scrisă în colaborare, se subliniază, pe baza studierii necropolelor din secolul IV e.n. din Muntenia, dăinuirea populației daco-romane în nordul Dunării în cadrul culturii Sintana de Mureș-Cerneahov, în temeiul vestigiilor geto-dace descoperite.

Activitatea științifică a lui Constantin Preda nu s-a mărginit doar la cadrul strict științific prin elaborarea de monografii și sinteze, de studii și note, de rapoarte de săpături, recenzii și note bibliografice, ci a trecut într-un cadru de largă difuziune, cercetătorul fiind solicitat de cerințele realității și, receptiv fiind, a dat curs comandamentelor sociale. De aceea, a găsit și timpul necesar să scrie și articole comemorative pentru marile jubilee ale instituției în care își desfășoară activitatea — Institutul de arheologie din București, care de curind a împlinit, în calitate de continuator

direct al Muzeului național de antichități, 150 de ani de existență — , instituit în care s-a realizat ca om de știință, scriind totodată și articole omagiale pentru dascălii noștri, personalități de frunte ale arheologiei românești.

A reprezentat știința istorică românească ca raportor la Congresele internaționale de numismatică de la Berna (1979) și Londra (1986) și a participat la congrese și simpozioane internaționale (Sofia, Praga, Atena, München, Zwettl (Austria), Stuttgart, Sozopol etc.). A redactat și dări de seamă privind desfășurarea congreselor de arheologie sau de numismatică din țară și din străinătate, sau altele ce au ca obiect activitatea anuală a colectivului din care face parte. A dedicat o parte din timpul său și colaborării la enciclopedii și dicționare și la publicații de prestigiu străine, contribuind totodată eficace la popularizarea științei istorice românești și a istoriei poporului nostru prin numeroase articole tipărite în revistele de largă circulație din țara noastră, precum și prin expuneri de istorie și arheologie la Radio și Televiziune.

Constantin Preda ni se dezvăluie astfel prin calitățile sale umane, prin firea sa înțelegătoare și atitudinea atentă față de colaboratori și ca istoric militant, angajat în primele rânduri în lupta pentru adevărul istoric. Cu probitatea profesională ce-l caracterizează, a luat poziție fermă față de teoriile aberante sau de interpretările greșite sau tendențioase privind momente din istoria noastră și față de prezentarea falsă, fără discernământ, de către unii autori, a unor materiale ca arheologice, fiind totodată și autocritic, corectînd din mers, cu onestitate, unele erori neînsemnate apărute inerent în procesul unei cercetări atât de îndelungate.

În ceasurile de întristare, nu a uitat să rostească sau să scrie un cuvânt bun, de cinstire, pentru istoricii noștri dispăruți, care au ostenit pentru propășirea științei arheologice românești.

În anul 1981, în temeiul prodigioasei și cuprinzătoarei sale activități a fost numit director al Institutului de arheologie din București. Ca vechi numismat, este de multă vreme membru activ al Societății numismatice române și unul din animatorii ei de frunte, ajungînd să cumuleze un șir de responsabilități de conducere și redacționale pe care le îndeplinește cu dăruire. Este membru în Comisia de cenzori a Societății numismatice române din 1962, iar în Comitetul de conducere al Societății numismatice române din 1965, vicepreședinte din 1981, în 1983 fiind desemnat ca președinte. Este membru al Comitetului de redacție al revistei „Studii și cercetări de numismatică” de la apariție, din 1957, redactor responsabil adjunct din 1975, iar din 1980 redactor responsabil. De asemenea, la „Buletinul Societății numismatice române” îl aflăm în Comitetul de redacție din 1974, ca redactor responsabil adjunct din 1981, iar din 1985 redactor responsabil. La revista Thraco-Dacia, este redactor șef adjunct din 1981, iar la revista Dacia, publicație a Institutului de arheologie înființată de către Vasile Pârvan, este redactor șef din anul 1984.

Membru al Societății de studii clasice și al Societății de studii romane „Rei cretariae romanae favtores” din Belgia, este și membru corespondent al Institutului arheologic german, din 1982. Figurează la loc de frunte între personalitățile științei istorice din țară în „Enciclopedia istoriografiei românești”, iar în prezent coordonează munca de elaborare a unei enciclopedii de istorie veche și arheologie a României.

Pentru merite deosebite în muncă a fost distins cu „Medalia Muncii” în 1983 și cu medalii comemorative legate de momentele de seamă din istoria contemporană a Patriei.

Înceind cu urarea tradițională strămoșească „La mulți ani !”, ținem să adăugăm și dictonul latin potrivit omului și lucrării sale : *Labor improbus omnia vincit.*

MIHAI SĂMPETRU

BIBLIOGRAFIE

1. Monografii — Sinteze

1. *Callatis*. Edit. Meridiane, București, 1963, 47 p. (ed. a II-a în 1968 : și versiunile franceză, germană și rusă).
2. *Necropole din secolul al IV-lea e.n. în Muntenia*. București, 1966, 403 p. (coautor).
3. *Moneda antică în România*, Edit. Meridiane, București, 1969, 48 p.
4. *Monedele geto-dacilor*, București, 1973, 564 p.
5. *Histria III. Descoperirile monetare 1914 — 1970*, București, 1973, 258 p. (coautor).
6. *Callatis. Necropola romano-bizantină*, București, 1980, 225 p.
7. *Geto-dacii din bazinul Oltului Superior. Așezarea de la Sprincenata* (sub. tipar).

2. Studii — Note

8. *Urme de viață la Histria din secolele VII — XIII*, SCIV, 5, 1954, 3—4, p. 531—538.
9. *Triburile geto-dace și circulația monedelor lui Filip al II-lea la nord de Dunăre*, SCIV, 7, 1956, 3—4, p. 267—288.
10. *Contribuții la problema provenienței argintului din tezaurile geto-dace în lumina descoperirii monedare de la Stăncușa*, SCIV, 8, 1957, 1—4 p. 113—124.
11. *Tezaurul monedat de la Dîmbău și tulburările pricinuite de daci în anul 143, sub Antonin Pivl*, SCN, 1, 1957, p. 113—131.
12. *Ponduri antice de la Callatis și Histria*, SCN, 1, 1957, p. 297—306.
13. *Contributions à l'étude du système pondéral d'Histria, Dacia*, N. S., 2, 1958, p. 451—461.
14. *Monede inedite și puțin cunoscute de la Histria, Callatis și Tomis*, SCN, 2, 1958, p. 111—1222.
15. *Asupra descoperirii monetare de la Stăncușa*, SCN, 2, 1958, p. 239—251.
16. *Pe marginea unor descoperiri monetare recente*, SCN, 2, 1958, p. 370—399.
17. *Descoperiri monetare în raionul Buzău*, SCN, 2, 1958, p. 463—465.
18. *Alte descoperiri monetare*, SCN, 2, 1958, p. 465—467.
19. *New aspect of early Latène epoch in Dacia discovered at Alexandria, Dacia*, N. S., 3, 1959, p. 179—194.
20. *Cimitiul de la Olteni și unele probleme privind cultura materială a secolului IV e. n., pe teritoriul R. P. Române*, SCIV, 10, 1959, 2, p. 355—360.
21. *Un nou aspect al începuturilor epocii La Tène în Dacia (descoperirea de la Alexandria)*, SCIV, 11, 1960, 1, p. 25—38.
22. *Monedele histricine cu roata și legenda ΙΣΤ*, SCN, 3, 1960, p. 21—38.
23. *Probleme de numismatică geto-dacică*, SCN, 3, 1960, p. 43—79.
24. *Descoperirea de monede romane republicane de la Locusteni*, SCN, 3, 1960, p. 135—170.
25. *Monede găsite la Novaci*, SCN, 3, 1960, p. 467—475.
26. *Tezaurul cu monede romane imperiale descoperit la Lungulețu*, SCN, 3, 1960, p. 487—491.
27. *Un tezaur cu monede romane republicane în Dobrogea*, SCN, 3, 1960, p. 545—546. (coautor).
28. *Archaeological discoveries in the Greek Cemetery of Callatis — Mangalia IVth — IIIrd centuries before our era* Dacia, N. S., 5, 1961, p. 275—303.
29. *Date și concluzii preliminare asupra tezaurului descoperit la Mangalia în anul 1960*, SCIV, 12, 1961, 2, p. 251.
30. *Una nuova tomba a volta scoperta presso Mangalia-Caletis, Dacia*, N. S., 6, 1962, p. 157—172.
31. *Date noi cu privire la necropola din secolul al IV-lea e. n. de la Olteni*, SCIV, 14, 1963, 2, p. 427—435.
32. *Quelques problèmes ayant trait aux nécropoles de type Sintana-Tchernikhov découvertes en Valachie, Dacia*, N. S., 8, 1964, p. 211—237 (coautor).
33. *Monnaies imitant le type „Iavissa” et à tige janiforme découvertes à Bugiulești (Olténie)*, Dacia, N. S., 8, 1964, p. 353—361.
34. *Cîteva ponduri antice de la Callatis și Tomis*, SCIV, 15, 1964, 1, p. 53—57 (rezumatul în SCIV, 15, 1964, 2, p. 277—278).
35. *Monede de un tip necunoscut provenind din Dobrogea*, SCIV, 15, 1964, 3, p. 401—410.
36. *Découvertes récentes dans la nécropole tumulaire du début de l'époque romaine à Callatis, Dacia*, N. S., 9, 1965, p. 233—251.

37. *Noi descoperiri arheologice în necropola din secolul al IV-lea e.n. de la Spanțov*, SCIV, 16, 1965, 2, p. 261—274.
38. *Münzen eines unbekanntem Typus aus der Region Dobrogea : Basiléos Móskonos*. Klio, 46, 1965, p. 263—271.
39. *Notă la recenziea lui D. Protase publicată în acest volum la p. 205 — 207*, SCIV, 16, 1965, 1, p. 207—208.
40. *Zidul de apărare din epoca elenistică*, în *Histria*, 11, București, 1966 (sub îngrijirea acad. Em. Condurachi), p. 295—334 (coautor).
41. *Aspects de la circulation des drachmes d'Histria dans la Plaine Gétique et la datation des premières imitations de type Philippe II (Trésor de Scărișoara, district d'Oltenița)*, Dacia, N. S., 10, 1966, p. 221—235.
42. *Cîteva morminte din epoca elenistică descoperite la Callatis*, SCIV, 17, 1966, 1, p. 137—146.
43. *Einige Fragen der geto-dakischen Numismatik*, JNG, 16, 1966, p. 63—82.
44. *Cîteva tezaururi monetare antice descoperite în regiunea București*, SCIV, 17, 1966, 2, p. 363—374.
45. *Tezaurul de la Vovriești și unele probleme privind monedele geto-dace din Moldova*, Arh. Mold., 4, 1966, p. 137—173.
46. *Tezaur de drahme din Histria și imitații Filip II, descoperit la Crivăț*, RevMuz, 3, 1966, 1, p. 67—70 (coautor).
47. *Tipar pentru bijuterii din secolul al VI-lea e.n., descoperit la Olteni*, SCIV, 18, 1967, 3, p. 513—520.
48. *Geții dintre Siretul inferior și riul Buzău în lumina descoperirii monetare de la Dumbrăveni (jud. Vrancea)*, SCN, 4, 1968, p. 21—46. (coautor).
49. *Unele considerații asupra tezaurului monetar geto-dacic de la Jiblea (jud. Vâlcea)*, SCN, 4, 1968, p. 47—68.
50. *Tezaurul monetar de la Birca (jud. Dolj) și unele probleme privind atacurile carpilor din anii 242 și 245 în Dacia romană*, SCN, 4, 1968, p. 175—196.
51. *Monede coloniale rare și inedite—Histria, Callatis și Tomis—din tezaurul de la Mangalia*, SCN, 4, 1968, p. 223—237.
52. *Un tezaur de monede de bronz din Cyzic descoperit la Curcani*, SCN, 4, 1968, p. 331—333 (coautor).
53. *Încă două drahme histriene și o „imitație” tip Filip al II-lea din tezaurul de la Scărișoara*, SCN, 4, 1968, p. 441—442.
54. *Un tezaur de monede romane republicane descoperit la Șopotu (jud. Dolj)*, SCN, 4, 1968, p. 450—452 (coautor).
55. *Despre începuturile imitațiilor monetare de tip Filip II*, StCl, 11, 1969, p. 69—83.
56. *Din nou despre cultura Alexandria*, SCIV, 21, 1970, 4, p. 571—578.
57. *Über die Anfänge der „barbarischen” Münzprägung vom Typ Philipps II*, JNG, 20, 1970, p. 63—77.
58. *Monedele getice de tip Virteju-București*, SCN, 5, 1971, p. 51—79.
59. *„Monede dacice din bazinul Oltului mijlociu” sau falsuri moderne?*, SCN, 5, 1971, p. 247—249.
60. *Tezaurul de monede romane imperiale descoperit la Isaccea și atacul gotic din vremea lui Gallienus*, P.uce. 2, 1971, p. 167—178 (coautor).
61. *Circulația monedelor bizantine în regiunea carpațo-dunăreană*, SCIV, 23, 1972, 3, p. 375—415.
62. *Tariverde — așezare băstinașă sau „factorie” histriană?*, Pontica, 5, 1972, p. 77—88.
63. *Tezaurul monetar din epoca romană descoperit la Gîrla Mare (jud. Mehedinți)*, Historica, 3, 1974, p. 67—91.
64. *Numismatica geto-dacică după un sfert de veac de cercetări*, BSNR, 42—66 (1948—1972), 9 i—120, București, 1974, p. 13—22.
65. *În legătură cu circulația staterilor din Cyzic la Dunărea de Jos*, Pontica, 7, 1974, p. 139—146.
66. *Tezaurul monetar descoperit la Ostrovul Șimian (Drobeta-Turnu Severin)*, Drobeta, 1, 1974, p. 77—102 (coautor).
67. *Über die Silbermünzen der Stadt Istros*, Dacia, N. S., 19, 1975, p. 77—85.
68. *Circulația monedelor romane postareliene în Dacia*, SCIVA, 26, 1975, 4, p. 441—486.
69. *The Byzantine coins — an expression of the relations between the Empire and the populations north of the Danube in the 6th-13th centuries*, în *Relations between the Autochthonous Population and the Migratory Populations on the Territory of Romania*, București, 1975, p. 219—233.
70. *Tezaurul de la Răcoasa (jud. Vrancea) și unele considerații asupra monedelor getice de tip Inotești*, SCN, 6, 1975, p. 27—39 (coautor).
71. *Tezaurul de denari romani republicani de la Tirnava (jud. Teleorman)*, SCN, 6, 1975, p. 41—54 (coautor).
72. *Cu privire la proveniența „tezaurului monetar de la Copăceni”*; SCN, 6, 1975, p. 167—172 (coautor).

73. *Cîteva descoperiri de monede antice*, SCN, 6, 1975, p. 207—208.
74. *De ce nu s-au emis monede geto-dacice în Dobrogea?*, BSNR, 67—69 (1973—1975), 1975, 121—123, p. 63—68.
75. *Sur les monnaies thraco-gètes-imitations de type macédonien²²*, *Thraco-Dacica*, 1, 1976, p. 169—173.
76. *Pe marginea unor observații și rectificări la „Monedele geto-dacilor”*, SCIV, 27, 1976, 3, p. 353—368.
77. *Mărturii ale unei existențe nullimilenare*, ES, 56, 1976, 9, p. 39 și 35—37.
78. *Factorul autohton și romanizarea în formaea poporului român*, ES, 56, 1976, 17, p. 35—41
79. *Formarea limbii și a poporului nostru. Continuitatea românească pe cuprinsul vechii Dacii*, RI, Consultații, 1976, p. 11—23 (coautor).
80. *Momente din lupta geto-dacilor, pentru apărarea libertății*, în *Independența României* (red. resp. acad. prof. Ștefan Pascu), București, 1977, p. 23—38.
81. *Politica externă a regilor geto-daci de la Burebista la Decebal*, SAI, 35—36, 1977, p. 5—15 (coautor).
82. *Der Münzumlaufl vom 4. bis zum 6. Jh. im Donau-Karpaten Gebiet*, în *Die Völker an der mittleren und unteren Donau (V—VI. Jh.)*, in *Symposion Zweitel—Austria*, 1978, p. 11.
83. *Les monnaies des Gêto-Daces*, in *A Survey of Numismatic Research, 1972—1977*, Berna, 1979, p. 155—160.
84. *La continuité gèto-dace*, RCNR-UNESCO, 21, 1979, 3—4, p. 305—309.
85. *Über die geto-dakischen Münzen vom makedonisch und römisch-republikanischen Typus*, *Dacia*, N. S., 24, 1980, p. 127—131.
86. *Descoperirea de la Murighiol (jud. Tulcea) și unele aspecte ale circulației monedei obișnuite la Dunărea de Jos*, SCN, 7, 1980, p. 35—42.
87. *Tezaurul monelar getic descoperit la Gheboieni (jud. Dimbovița)*, SCN, 7, 1980, p. 43—52 (coautor).
88. *Pond histriar descoperit în satul Istria (jud. Constanța)*, SCN., 7, 1980, p. 117—119.
89. *Din numismatică geto-dacică*, SCIVA, 31, 1981, 3, p. 333—342.
90. *Die geto-dakische Numismatik, Ergebnisse und Aussichten*, in *Actes du IIe Congrès International de Thracologie*, 11, București, 1980, p. 151—156.
91. *Contribuția cercetărilor arheologice la cunoașterea istoriei vechi a României*, RI, 33, 1980, 7—8, p. 1253—1279 (coautor).
92. *Monedele*, Transilvania, 9, 1980, 6, p. 22—23.
93. *Burebista, regele tuturor geto-dacilor, în 2050 de ani de la săvîrșirea de către Burebista a primului stat independent și centralizat al geto-dacilor*, București, 1980, p. 7—20 (și în colecția de coordonare condus de acad. prof. Em. Condurachi).
94. *Monede descoperite în așezarea getică de la Sprincenata (jud. Olț)*, *Thraco-Dacica*, 2, 1981, p. 65—71 (coautor).
95. *Monetăria geto-dacică în epoca lui Burebista*, BSNR, 70—74 (1976—1980), 124—128, 1981, p. 93—100.
96. *Monede romane și bizantine de la Oltenița și Ulmeni*, BSNR, 70—74 (1976—1980) 124—128, 1981, p. 239—245.
97. *Davae—Cetățeni*, RPH, 6, 1981, 3—4, p. 146—148.
98. *Unele considerații privind getii din Dobrogea în secolle VI—IV î.e.n.*, *Thraco-Dacica*, 3, 1982, p. 19—24.
99. *Numismatische Beiträge zur Kenntnis der sozialpolitischen Organisation der Gêto-Daker (3.—1. Jhr. v. Chr.)*, in *Palast und Hütte*. Mainz am Rhein, 1982, p. 473—481.
100. *Monede geto-dacice descoperite pe teritoriul județului Argeș*, BSNR, 75—76 (1981—1982), 129—139, 1983, p. 89—100 (coautor).
101. *L'Ethnogenèse des Roumains*, RR, 37, 1983, 11—12, p. 56—67.
102. *Circulația monedelor antice și bizantine timpurii la nordul Dunării de Jos, în Spiritualitate și istorie la întorsura Carpaților*, I, Buzău, 1983, p. 43—60.
103. *Tezaurul monelar getic de la Urșeu (jud. Dimbovița)*, SCN., 8, 1984, p. 37—52 (coautor).
104. *Puncte de vedere referitoare la unele aspecte din numismatică geto-dacică*, SCIVA, 36, 1985, 4, 317—333.
105. *Cu privire la data și cauzele dispariției unor clavae geto-dacice sud-carpătice*, *Thraco-Dacica*, 6, 1985, p. 86—92.

3. Rapoarte de săpături

106. *Șantierul arheologic Verbișoara-Dolj*, SCIV, 2, 1951, 1, p. 229—245 (coautor).
107. *Șantierul Verbișoara*, SCIV, 3, 1952, p. 141—183 (coautor).
108. *Șantierul Histria*, SCIV, 3, 1952, p. 231—279 (coautor).
109. *Șantierul Histria (Străzi între Casa romană tîrzie și Terme; Sinoe)*, SCIV, 4, 1953, 1—2, p. 103—104; p. 136—145 (coautor).
110. *Șantierul Spantón*, SCIV, 4, 1953, 1—2, p. 220—239 (coautor).

111. *Șantierul arheologic Histria (Sectorul Străzi; Zidul de incintă de la valul III)*, SCIV, 5, 1954, 1—2, p. 71—79, și p. 87—91. (coautor).
112. *Șantierul arheologic Histria (1954) (Sectorul zidului elenistic de incintă de sub valul III; Străzi din epoca romană (sec. III — VI e. n.))*, SCIV, 6, 1955, 3—4, p. 520—526 și p. 538—541. (coautor).
113. *Săpăturile de salvare de la Gogoșari și Cacaleți*, SCIV, 6, 1955, 3—4, p. 627—642 (coautor).
114. *Șantierul arheologic Histria (Săpăturile de la Tariverde)*, Materiale, 4, 1957, p. 77—88 (coautor).
115. *Șantierul arheologic Giurgiu*, Materiale, 4, 1957, p. 219—237 (coautor).
116. *Săpăturile de la Spanțov*, Materiale, 5, 1959, p. 167—171 (coautor).
117. *Săpăturile de salvare de la Alexandria*, Materiale, 5, 1959, p. 175—181 (coautor).
118. *Raport asupra activității șantierului Histria în campania 1956 (Sectorul Tariverde)*, Materiale, 5, 1959, p. 318—322 (coautor).
119. *Săpăturile de la Alexandria*, Materiale, 6, 1959, p. 251—263.
120. *Săpăturile arheologice de la Sincrăieni*, Materiale, 6, 1959, p. 825—869.
121. *Săpăturile de la Alexandria*, Materiale, 7, 1961, p. 209—217.
122. *Săpăturile de salvare de la Satu-Nou, Cimitirul geto-dacic I*, Materiale, 7, 1961, p. 283—289 (coautor).
123. *Săpăturile de la Tariverde*, Materiale, 7, 1961, p. 273—281 (coautor).
124. *Săpăturile de salvare de la Olteni*, Materiale, 7, 1961, p. 503—511.
125. *Șantierul Satu Nou, Necropola geto-dacă*, Materiale, 8, 1962, p. 369—372 (coautor).
126. *Săpăturile arheologice de la Mangalia (Callatis)*, Materiale, 8, 1962, p. 439—455 (coautor).
127. *Săpăturile de salvare de la Spanțov*, Materiale, 8, 1962, p. 615—621 (coautor).
128. *Necropola feudală timpurie de la Izvoru. (Săpăturile din 1963—1966)*, Materiale, 9, 1970, p. 329—335 (coautor).
129. *Săpăturile de salvare de la Mangalia din 1972—necropola callatiană din zona stadionului, Pontica, 8, 1975, p. 55—75 (coautor).*
130. *Așezarea gelică de la Sprincenala (jud. Olt) — Săpăturile din 1978*, Materiale, 13, Oradea, 1979, p. 115—117 (coautor).
131. *Săpăturile arheologice de salvare din zona șantierului naval de la Mangalia (1974)*, Pontica, 12, 1979, p. 97—107 (coautor).

4. *Recenzii și Note bibliografice*
 — *Articole comemorative și omagiale* —
 — *Dări de seamă*

132. A. N. Zograf: *Monetele antice (1951)*, SCIV, 4, 1953, 3—4, p. 806—807.
133. Em. Condurachi, *Der Beitrag der Münzfunde von Istros ...*, Wissenschaftliche Annalen, mai 1957, p. 289—304, în SCN, 2, 1958, p. 477—478.
134. *Noutăți numismatice din R.P. Bulgaria*, În SCN, 2, 1958, p. 503—504.
135. A. N. Zograf, *Monety Tirj*, Moscova, 1957, 130 p., SCIV, 10, 1959, 1, p. 188—192.
136. Iudita Winkler, *O mincih Dăcū a Gêlŭ, (Monedele daco-geților)* Numismaticky Sbornik, 5, Praga, 1958, p. 5—43, în SCN, 3, 1960, p. 570—572.
137. Karl Christ, *Ergebnisse und Probleme der keltischen Numismatik und Geldgeschichte*, Historia, 6, aprilie 1957, p. 215—247, în SCN, 3, 1960, p. 572—574.
138. Em. Condurachi, *În jurul reformei monetare a lui Polyrate din Samos*, StCl, 1, 1959, p. 9—16, în SCN, 3, 1960, p. 588—589.
139. P. O. Karișkovski, *Stoimostj monetnyh metallov v Ol'vij i v Bosporskomo gosudarstve v IV v. do n.e.*, VDI, 3, 1958, p. 121—136, în SCN, 3, 1960, p. 589—590.
140. Karel Casteijn — Hans Jörg Kellner, *Die Glatten Regenbogenschüsselchen*, JNG, 13, 1963, p. 105—130, în SCN, 4, 1963, p. 495—496.
141. *Note de numismatică antică din R.P. Bulgaria*, SCN, 4, 1968, p. 503—505.
142. Iudita Winkler, *Drahma și hemidrahma în sistemul monetar al daco-geților*, ActaMN, 3, 1966, p. 75—89, în SCIV, 20, 1969, 2, p. 347—352.
143. Iudita Winkler, *Über dako-geologische Münzschilder*, ActaArchCarp. 8, 1966, 1—2, p. 83—110 în SCIV, 21, 1970, 4, p. 705—707.
144. I. Winkler, *Tipurile monetare ale daco-geților și aria lor de răspindire*, ActaMN, 5, 1968, p. 33—48 și 6, 1969, p. 67—88 în SCIV, 22, 1971, 1, p. 135—137.
145. Mihai Gramatopol, *Iconografia monetară dacică autohtonă*, Rev.Muz, 1, 1969, p. 23—32, în SCN, 5, 1971, p. 433—435.
146. Efreim Pegan, *Die frühesten Tetradrachmen Alexanders des Grossen mit dem Adler ...*, JNG, 18, 1968, p. 91—111, în SCN, 5, 1971, p. 430.
147. S. A. Bulatovici, *Klad kizikinov iz Orlovki*, VDI, 2, 1970, p. 73—86, în SCN, 6, 1975, p. 281—282.
148. Robert Forrer, *Keltische Numismatik der Rhein und Donaulande*, vol. 2. Bibliographische Nachträge und Ergänzungen, Graz-Austria, 1969, 245 p., în SCN, 6, 1975, p. 283—284.

149. Slovenská Numizmatika, 1, 1970, 206 p. Bratislava în SCN, 6, 1975, p. 295—296.
150. Horst W. Böhlme, *Germanische Grabfunde des 4 bis 5. Jahrhunderts*. Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte, 19, München, 1974, 384 p., în SCIVA, 26, 1975, 2, p. 302—305.
151. D. Berciu, *Formarea poporului român în lumina cercetării arheologice*, ES, 55, 1975, 20, p. 57—58.
152. Eva Kolniková, *Keltské mince na Slovensku*, Bratislava, 1978, 106 p. în SCN, 7, 1980, p. 200—201.
153. Sabine Schultz, *Die Münzprägung von Magnesia am Mäander in der römischen Kaiserzeit*, Berlin, 1975, 136 p., în SCN, 7, 1980, p. 205—206.
154. I. Pereira, J. P. Bost și J. Hiernard, *Fouilles de Conimbriga, III, Les monnaies*, Paris, 1974, 359 p., în SCN, 7, 1980, p. 207—208.
155. Todor Gerasimov, *Anticini i srednovekovni moneti v Bălgaria*, Sofia, 1975, 159 p., în SCN, 7, 1980, p. 211—212.
156. Dušanka Vučković-Todorović, *Štava grečko-keltskog novča iz III veka pre naše ere*, Starinar, 20, 1969, p. 391—403, în BSNR, 70—74. (1976—1980), 124—128, 1981, p. 679—680.
157. D. Berciu, *Buridava dacică*, București, 1981, 176 p., în Thraco-Dacica, 3, 1982, p. 192—193.
158. Maria Chișescu, *Numismatic Aspects of the History of the Dacian State — The Roman Republican Coinage in Dacia and Geta-Dacian Coins of Roman Type*, BAR, International Series, 112, Oxford, 1981, 367 p., în Thraco-Dacica, 3, 1983, p. 193—194.
159. Acta Musei Porolissensis, 5, Zalău 1981, în SCIVA, 33, 1982, 2, p. 260.
160. Acta Musei Porolissensis, 6, Zalău, 1982, în Thraco-Dacica, 4, 1983, 1—2, p. 169.
161. Simone Scheers, *Traité de numismatique celtique, II, La Gaule Belgique*, Paris, 1977, 986 p., în SCN, 8, 1984, p. 139—140.
162. V. Mihăilescu—Birliba, *La monnaie romaine chez les Daces orientaux*, București, 1980, 312 p., în SCN, 8, 1984, p. 143—145.
163. Carpica, 15, 1983, Bacău, în SCIVA, 35, 1984, 3, p. 279—280.
164. *Arheologia românească la un secol de la nașterea lui Vasile Părvan*, ES, 62, 1982, 21, p. 14—17.
165. *Recherches archéologiques roumaines effectuées après le 23 Août 1944*, Dacia, N. S., 28, 1984, 1—2, p. 5—12.
166. *Aus der Geschichte des Nationalen Antiquitätenmuseums und des Archäologischen Instituts — 150 Jahre archäologischer und museistischer Tätigkeit*, Dacia, N. S., 28, 1984, 1—2, p. 13—22.
167. *Dim istoric Muzeului național de antichități — Institutul de arheologie — 150 ani de activitate arheologică și muzeistică*, Thraco-Dacica, 5, 1984, 1—2, p. 5—14.
168. *Istoricul Muzeului național de antichități — Institutul de arheologie. V. De la Muzeul național de antichități la Institutul de arheologie (1956—1984)*, SCIVA, 35, 1984, 3, p. 222—233.
169. *Le professeur Dumitru Berciu — 70e anniversaire*, Dacia, N. S., 22, 1978, p. 343—347.
170. *Le professeur Dumitru Tudor à son 70e anniversaire*, Dacia, N. S., 23, 1979, p. 347—353.
171. *Bucur Mițea la 70 de ani*, SCN, 7, 1980, p. 15—24.
172. *Vasile Părvan — ein Jahrhundert nach seiner Geburt*, Dacia, N. S., 26, 1982, 1—2, p. 13—18.
173. *Le professeur Emil Condurachi à son 70e anniversaire*, Dacia, N. S., 26, 1982, 1—2, p. 175—179.
174. *Vasile Părvan — La un secol de la naștere (1882 — 1982)*, Thraco-Dacica, 3, 1982, p. 13—18.
175. *Dorin Popescu, à 50 ans*, Dacia, N. S., 28, 1984, 1—2, p. 181—182.
176. *Dare de seamă asupra Sesiunii Științifice a Institutului de arheologie, 15 — 21 mai 1961*, SCIV, 12, 1961, 2, p. 195—202 (coautor).
177. *Sesiunea de comunicări organizată cu prilejul centenarului sistemului monetar național*, SCN, 4, 1968 p. 521—522.
178. *Al II-lea Congres Internațional de tracologie — Rezultate și perspective* — RI, 29, 1976, 10, p. 1465—1475.
179. *Al II-lea Congres Internațional de tracologie (București 4 — 10 septembrie 1976)*, SCIVA, 28, 1977, 1, p. 3—18.
180. *Le IIe Congrès International de thracologie*, București, 1976, Dacia, N. S., 21, 1977, p. 5—12 (coautor).
181. *Al IX-lea Congres Internațional de numismatică de la Berna*, SCIVA, 31, 1980, 4, p. 643—644.
182. *Al III-lea Congres Internațional de tracologie, Viena, 2 — 6 iunie 1980*, Thraco-Dacica, 2, 1981, p. 237—238.
183. *Principalele rezultate ale cercetării arheologice din anul 1982*, RI, 36, 1983, 8, p. 842—844.
184. *A XIX-a Sesiune națională de arheologie, în Științele sociale și politice din România (ASSP)*, 2—3, București, 1985, p. 86—92.

5. Enciclopedii — Dicționare

185. *Dicționar de istorie veche a României (Paleolitic — sec. X e. n.)*, București, 1976, sub conducerea prof. dr. doc. D. M. Pippidi (coautor pentru numismatică și metrologie greacă, macedoneană, geto-dacă).
186. *Enciclopedia istoriografiei românești*, București, 1978 (coordonator științific prof. univ. dr. Ștefan Ștefănescu) (coautor).
187. *Enciclopedia civilizației romane*, București, 1982 (coordonator științific prof. univ. dr. Dumitru Tudor) (coautor pentru partea de numismatică). Colaborări la *Faști*, Numismatic Literature (din 1968 și urm.) și la *Coins Hoards*, Londra (vol. II, 1976, și urm.). Alte articole în *Magazin istoric*, 1, 1968; 9, 1968; 1, 1976; 5, 1976; 9, 1976; 3, 1977; 4, 1977; 6, 1977; 7, 1977; *Contemporanul*, 6, 1978 (coautor), 1, 1979; 11, 1980; 27, 1980; 25, 1982; 35, 1982; *Actualités Roumaines*, 28 martie 1978 (coautor); *Apărarea Patriei*, 36, 1978, *Astra*, II 103, 1976; *În slujba Patriei*, 46, 1978; *Almanah Flacăra*, 1983.

6. Necrologuri

188. *Prof. dr. docent Theofil Sauciuc Săveanu (1884—1971)*, SCIV, 23, 1972, 1, p. 165—167.
189. *Radu Vulpe (1899—1982)*, *Thraco-Dacica*, 4, 1983, 1—2, p. 158—162.
190. *Iorgu Stoian (1903—1983)*, SCIVA, 35, 1984, 1, p. 94—95.
191. *Maria Chișescu (1934—1982)*, SCN, 8, 1984, p. 153—155.

*

Lucrări în ms. : *Monedele în Dacia preromană*, 1979, și *Sylloge nummorum Graecorum*, 1979.